

## Toti Doamne si Toti trei

George Coșbuc

---

Trei, Doamne, și toți trei!

Avea și dânsul trei feciori,  
Și i-au plecat toți trei deodată  
La tabără, sărmanul tată!  
Ce griji pe dânsul, ce fiori,  
Când se gândea că-i greu războiul,  
N-ai timp să simți că mori.

Și luni trecut-au după luni -  
Și-a fost de veste lumea plină,  
Că steagul turcului se-nchină;  
Și mândrii codrului păuni,  
Românii-au isprăvit războiul,  
Că s-au bătut nebuni.

Scria-n gazetă că s-a dat  
Poruncă să se-ntoarcă-n țară  
Toți cei plecați de astă-vară -  
Și rând pe rând veneau în sat  
Și ieri și astăzi câte unul  
Din cei care-au plecat.

Și-ai lui întârziau! Plângând  
De drag că are să-i revadă,  
Sta ziua-n prag, ieșea pe stradă  
Cu ochii zarea măsurând,  
Și nu veneau! Și dintr-o vreme  
Gemea, bătut d-un gând.

Nădejdea caldă-n el slăbea,  
Pe cât creștea de rece gândul.  
El a-ntrebat pe toți d-a rândul,  
Dar nimeni știre nu-i știa.  
El pleacă-n urmă la cazarmă  
Să afle ce dorea.

Căprarul vechi îi iese-n prag.  
- "Ce-mi face Radu?Î el întreabă,  
De Radu-i este mai cu grabă,  
Că Radu-i este cel mai drag.  
- "E mort! El a căzut la Plevna  
În cel dintâi șirag!

O, bietul om! De mult simțea  
Că Radu-i dus de pe-astă lume,  
Dar astăzi, când știa anume,  
El sta năuc și nu credea.  
Să-i moară Radu! Acest lucru  
El nu-l înțelegea.

Blăstem pe tine, braț dușman!  
- "Dar George-al nostru cum o duce?  
- "Sub glie, taică, și sub cruce,  
Lovit în piept d-un iatagan!  
- "Dar bietul Mircea?î - "Mort și Mircea  
Prin văi pe la Smârdan.

El n-a mai zis nici un cuvânt;  
Cu fruntea-n piept, ca o statuie,  
Ca un Cristos bătut în cuie,  
Ținea privirile-n pământ,  
Părea că vede dinainte-i  
Trei morți într-un mormânt.

Cu pasul slab, cu ochii beți  
El a plecat, gemând p-afară,  
Și-mpleticindu-se pe scară,  
Chema pe nume pe băieți,  
Și se proptea de slab, sărmanul,  
Cu mâna de păreți.

Nu se simțea de-i mort ori treaz,  
N-avea puteri să se simțească;  
El trebuia să s-odihnească -  
Pe-o piatră-n drum sub un zăplaz  
S-a pus, înmormântând în palme-i  
Slăbitul său obraz.

Și-a stat așa, pierdut și dus.  
Era-n amiazi și-n miez de vară  
Și soarele-a scăzut spre seară,  
Și-n urmă soarele-a apus,  
Iar bietul om sta tot acolo  
Ca mort, precum s-a pus.

Treceau bărbați, treceau femei,  
Și uriau trăsuri pe stradă,  
Soldați treceau făcând paradă, -  
Și-atunci, deștept, privi la ei  
Și-și duse pumnii strâns pe tâmpile:  
"Trei, Doamne, și toți trei!